

Rotte-R-Dam

Rotta

'Zestien mijl van Utrecht ligt een heuvel, ontoegankelijk aan alle kanten.' Aan de ene kant lag een modderige rivier, aan de andere kanten een breed moeras. Bisschop Ansfried van Utrecht (940-1010) liet er een kapel bouwen en stichtte het klooster Hohorst. 'Hier zette hij die ellendige zorg voor wereldse aangelegenheden van zich af en wijdde hij zich met al zijn krachten aan de lof en de dienst aan God, zozeer vervuld van bidden, waken en aalmoezen geven, dat niemand met hem kan worden vergeleken', aldus kroniekschrijver Alpertus van Metz, tijdgenoot van Ansfried. De legende gaat dat de heilige Ursula en haar elfduizend maagden deze Heiligenberg met vingerhoedjes schiepen, maar dit terzijde.

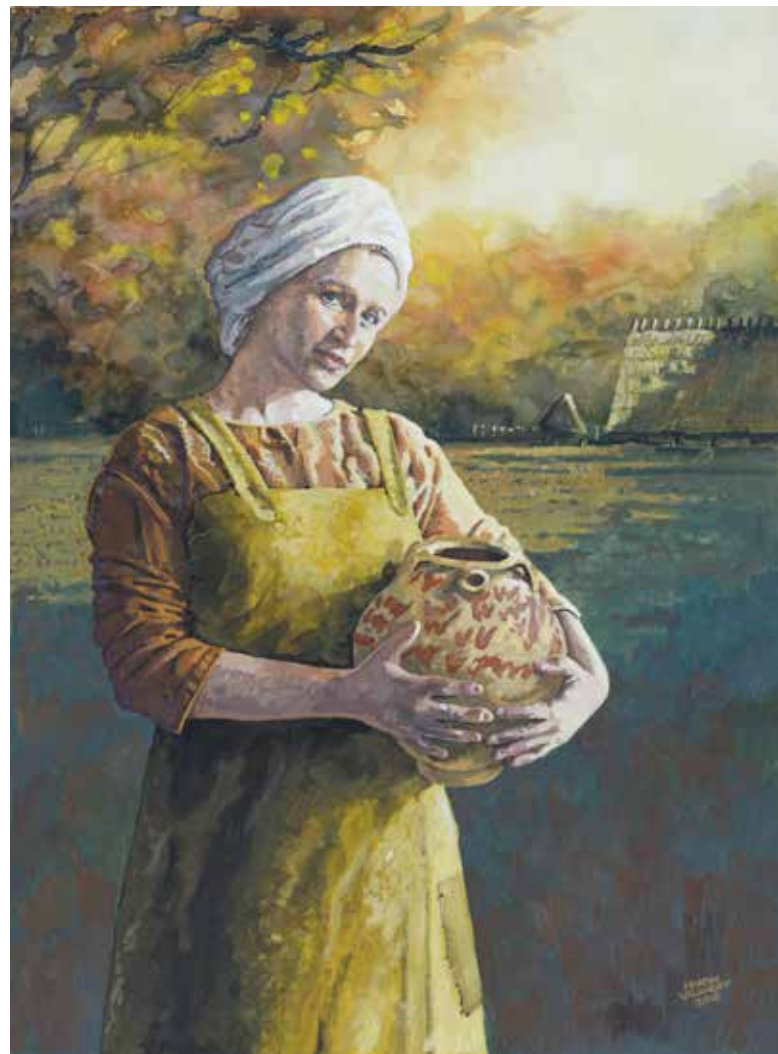
Van meer belang is dat het klooster veel giften kreeg voor het levensonderhoud van de monniken, en vooral dat de Duitse keizer Koenraad II tijdens een bezoekje in 1028 al die gulle gaven in een oorkonde liet vastleggen. Daaruit blijkt onder meer dat de opvolger van Ansfried, Bisschop Adelbold II van Utrecht aan de monniken van Hohorst de kerk van Rotta had geschonken. En daarmee zijn we ineens een stuk dichterbij huis, want de nederzetting Rotta lag aan de Rotte. Anders gezegd: twee en een halve eeuw voor het ontstaan van Rotterdam was hier dus al een kerk en een nederzetting met de naam Rotta, zij het een heel bescheiden nederzetting, want in het hele Maasmondgebied woonden toen slechts een paar duizend mensen.

De oorkonde van Koenraad was hard bewijs dat Rotta bestond, maar de Rotterdamse archeologen zochten lang tevergeefs naar bewijzen in de bodem; de kerk van Rotta is tot op heden niet gevonden. Dat is niet zo vreemd als we bedenken dat de zee in de twaalfde eeuw hele hapen uit het land nam en er vervolgens een laag klei over afzette. De Nieuwe Maas, die toen nog Merwede heette lag toen waarschijnlijk een stuk zuidelijker dan nu en was ook heel wat smaller. Zie dan maar eens bewoningssporen te ontdekken. Aangenomen wordt dat de kerk na de overstromingen verplaatst is naar Hillegersberg.

Dankzij onderzoek in de bouwputten van Spoortunnel, City Building, Laurens Hof, Hofdame en Markthal zijn we veel meer te weten gekomen over Rotta en haar bewoners. Die woonden op terpjes langs de kleiige oever van de Rotte in houten huizen met rieten daken en vlechtwerkwanden die werden afgestroken met klei. Door het stijgende water werden

de bewoners gedwongen om hun terp om de vijftien jaar op te hogen en een nieuw huis te bouwen. In de bouwput van de Markthal vonden de Rotterdamse archeologen een terp waarop tussen 950 en 1050 zes keer een nieuwe boerderij werd gebouwd. Uiteindelijk won het water. Duizend jaar later is de boerderij door vrijwilligers, met hulp van de Universiteit Leiden, nagebouwd. Het Rotta-huis kan iedere zondagmiddag van 12:00 tot 15:00 uur en op afspraak worden bezocht in Masamuda, het Educatief Archeologisch Erf in Vlaardingen.

© Jan van den Noort, Rotterdam 2020

Een boerin uit Rotta (aquarel Martin Valkhoff 2018, Archeologie Rotterdam).